

Beheernotitie groen, gemeente Meerssen

Op basis van de keuzes die worden gemaakt in het groenbeleidsplan ten aanzien van de functies en de beeldkwaliteit van het openbare groen is een doorkijk mogelijk naar het groenbeheer om ervoor te zorgen dat groen duurzaam in stand wordt gehouden. Met het opstellen van deze Beheernotitie groen wordt voor het onderhoud van het groen (het groenbeheer) de verschillende onderhoudsniveaus* en de zonering** daarvan binnen de gemeente inzichtelijk gemaakt.

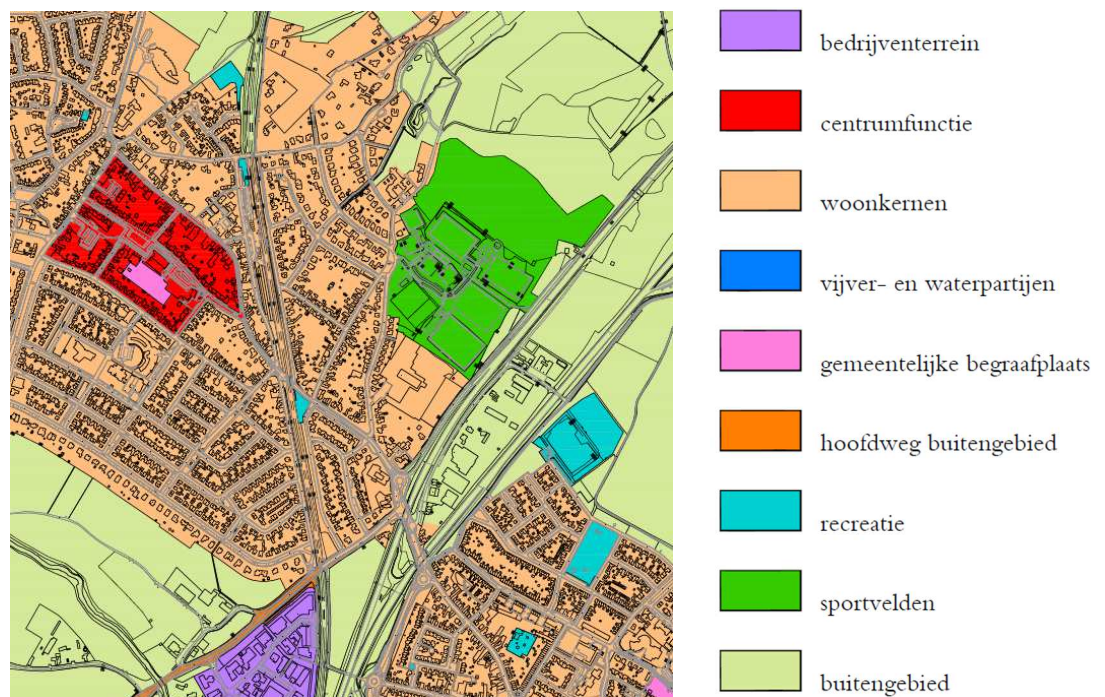
* Een onderhoudsniveau is de wijze waarop het groenonderhoud wordt uitgevoerd; een hoog niveau staat voor veel onderhoud en een laag onderhoudsniveau staat voor weinig onderhoud.

** Een zonering geeft gebieden aan waarin dezelfde soort activiteiten plaatsvinden (een gelijke ruimtelijk-functionele eenheid).

Voor het ontwikkelen van een nieuwe ambitie is de gemeente eerst ingedeeld naar een aantal ruimtelijk-functionele eenheden (zonering). Dit zijn Bedrijventerreinen, Centrumfunctie, Woonkernen, Vijver- en waterpartijen, gemeentelijke begraafplaatsen, Hoofdwegen buitengebied, Recreatie, Sportvelden en Buitengebied. Deze indeling is samen met de projectgroep tot stand gekomen.

De ambitie van het groenbeheer wordt vertaald in het benodigde onderhoud en de daarmee samenhangende raming van de kosten. Dit wordt toegelicht en uitgewerkt op basis van de CROW beeldkwaliteiten per onderhoudsniveau en verwerkt in een 'rekenmodule', waarbij gekeken wordt naar de effecten op de kosten bij het verlagen of verhogen van het beeldniveau. Er worden drie varianten voorgesteld, samen met het huidige niveau. Door deze met bijbehorende beelden en kosten te bespreken met betrokken projectgroep komen we tot haalbare keuze (dit is dan een van de varianten of wellicht een combinatie tussen meerdere). In dit kader wordt ook de relatie met de huidige budgetten inzichtelijk gemaakt.

Op basis van door de gemeentelijke beheerders aangereikte informatie heeft dit geleid tot het kaartbeeld Gebiedsfunctie-indeling. Deze kaart zijn toegevoegd in bijlage 1. Onderstaand een uitsnede uit deze kaart.

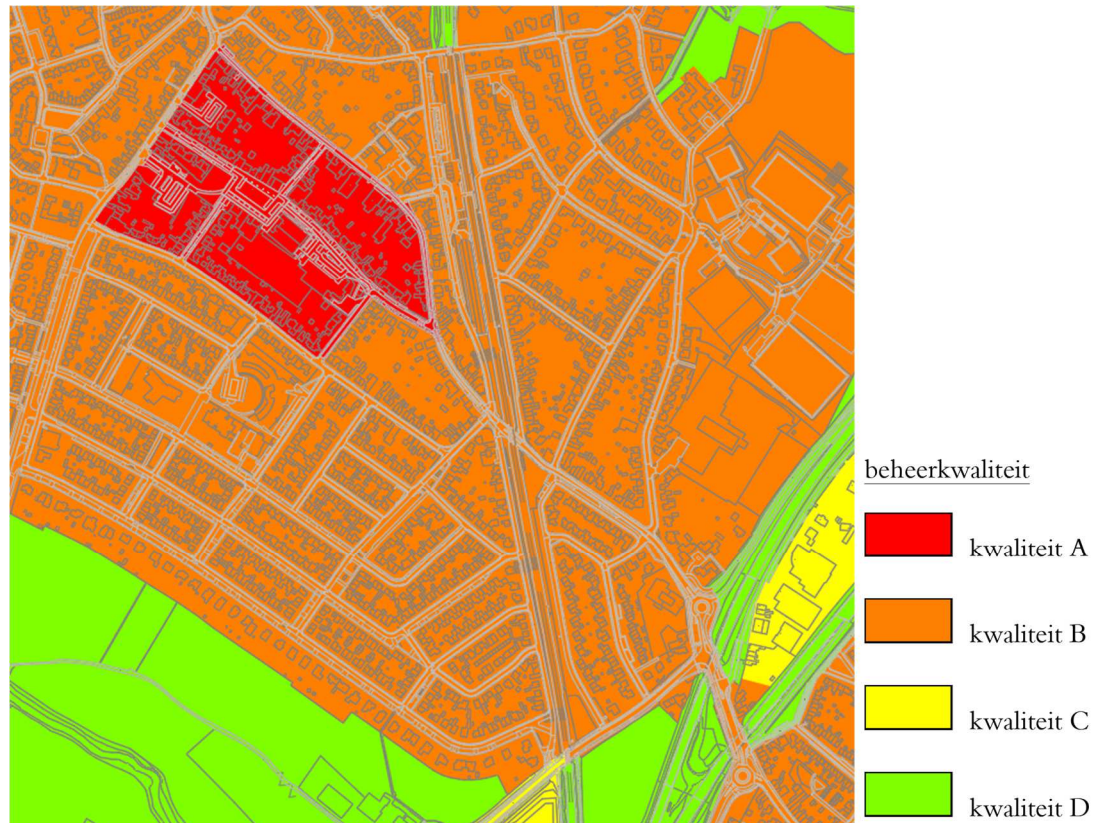
Figuur 1: gebiedsfunctie indeling

Beeldkwaliteitsniveau

Om een nieuwe ambitie te bepalen voor het groenbeheer is gebruik te maken van de methodiek Beeldkwaliteit Openbare Ruimte van het CROW. Het CROW is een kennisorganisatie op het gebied van infrastructuur, openbare ruimte, verkeer en vervoer en werk en veiligheid. De CROW-methodiek Beeldkwaliteit Openbare Ruimte bestaat uit een viertal kwaliteitsniveaus, te weten A t/m D. Zie hiervoor figuur 2. De keuze van het niveau bepaalt de beeldkwaliteit binnen een bepaalde gebied. Voor de koppeling van de beeldkwaliteitsniveaus met de gebieden, zie voorbeeld in figuur 3.

Kwaliteit	Betekenis
A+	Een hoog ongeschonden beeld. Dit beeld wordt alleen bereikt direct na onderhoud en is geen kwaliteitsniveau op zichzelf.
A	Een mooi en comfortabel beeld. De technische kwaliteit is goed. Het beheer is hoog.
B	Een functioneel beeld. De technische kwaliteit is standaard. Het beheer is normaal.
C	Een matig beeld. De technische kwaliteit laag. Het beheer is extensief.
D	Een zeer slecht beeld. De technische kwaliteit is slecht en kan door onderhoud niet worden verbeterd. Het beheer is extensief en er treedt kapitaalsvernietiging op.

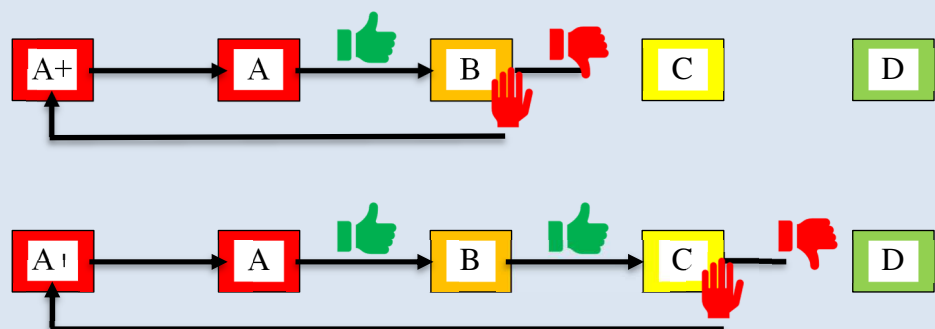
Figuur 2: CROW Beeldkwaliteit Openbare Ruimte

Figuur 3: voorbeeld koppeling beeldkwaliteit niveaus aan gebiedsfuncties

Voorbeeld:

Er wordt afgesproken dat het groen op de Bedrijventerreinen op **niveau C** wordt onderhouden. Dit betekent dat de uitstraling van het groen niet lager mag zijn van niveau C, vanaf dat moment moet het groen worden onderhouden. **A en B zijn hoger en daarom dus goed.** Niveau **D is** vanzelfsprekend **niet goed**. Het onderhoud is dan te laat uitgevoerd. Hoe hoger het gekozen beeldkwaliteitsniveau (waarbij niveau A het hoogste is), hoe vaker het onderhoud moet worden uitgevoerd en dus hoe hoger de kosten zijn. Veel onderhoud uitvoeren is goed voor de beplanting, beplanting gaat dan langer mee en hoeft minder snel te worden vervangen. De restlevensduur van het groen in de beheercyclus 'aanleg-beheer-vervanging' is groter. Zie als voorbeeld voor de niveaus B en C onderstaand schema.

Om de gemeenteraad van Meerssen het effect van de verschillende keuzes te laten zien in de verschillende indelingen zijn met de beheerders een drietal varianten opgesteld. Zie hiervoor figuur 4, tabel mogelijk toekomstige beeldkwaliteit. De beheerders van de gemeente Meerssen hebben in elke variant kwaliteitsniveaus gekoppeld aan de gebiedsfuncties. De inzichten zijn vertaald in Variant 1, 2 en 3. Gemiddeld genomen wordt het huidige groenbeheer uitgevoerd op CROW-niveau C, echter wordt niet alles structureel onderhouden, maar gebeurt binnen bijvoorbeeld Bosplantsoen/Singels, Grasland en water/vijverpartijen alles op ad hoc basis, als er klachten zijn worden deze verholpen. Er wordt binnen deze gebieden dus niet voorkomen dat er klachten worden gemeld.

Gebiedsfunctie	Varianten			
	Variant 1 +++	Variant 2 ++	Variant 3 +	Huidig +/-
Bedrijventerreinen	B	C	C	C
Centrumfunctie	A	A	B	C
Woonkernen	A	B	B	C
Vijver- en waterpartijen	B	B	C	-
Gemeentelijke begraafplaatsen	A	A	A	C
Hoofdwegen buitengebied	B	B	C	C
Recreatie	A	B	C	C
Sportvelden	A	B	C	-
Buitengebied	C	D	D	C

Figuur 4: tabel mogelijk toekomstige beeldkwaliteit

Beeldkwaliteit Beheergroepen

Binnen een bepaald gebied komen verschillende beheergroepen voor. Een aantal voorbeelden zijn gazon, hagen, bomen, beplantingen, verhardingen. Door het laten zien van beelden (de Beeldkwaliteit methodiek) wordt het gewenste beeld van een bepaalde beheergroep binnen een gebied verduidelijkt. Hierna volgen een aantal voorbeelden van beheergroepen en bijbehorende beelden (figuur 5 t/m 8).

Ambitiethema onkruid in beplanting

A ⁺	A	B	C	D
				
Er is geen onkruid.	Er is nauwelijks onkruid.	Er is pleksgewijs onkruid.	Er is redelijk veel onkruid.	Er is veel onkruid.

Figuur 5: ambitiethema onkruid in beplanting

Ambitiethema hagen

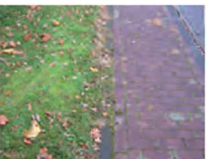
A ⁺	A	B	C	D
				
Er zijn geen gaten in de haag. De rand van de verharding of het gras is volledig zichtbaar. Er steken geen uitlopers uit de haag.	Er zijn weinig gaten in de haag. De rand van de verharding of het gras is goed zichtbaar. Er steken weinig uitlopers uit de haag.	Er zijn hier en daar gaten in de haag. De rand van de verharding of het gras is redelijk zichtbaar. Hier en daar steken kleine uitlopers uit de haag.	Er zijn redelijk veel gaten in de haag. De rand van de verharding of het gras is nauwelijks zichtbaar. Er steken redelijk veel kleine uitlopers uit de haag.	Er zijn veel gaten in de haag. De rand van de verharding of het gras is niet zichtbaar. Er steken veel uitlopers uit de haag.

Figuur 6: ambitiethema hagen

Ambitiethema zwerfafval in het groen

A+	A	B	C	D
				
				
				
				
Er ligt geen zwerfafval in het groen.	Er ligt weinig zwerfafval in het groen.	Er ligt hier en daar zwerfafval in het groen.	Er ligt veel zwerfafval in het groen.	Er ligt zeer veel zwerfafval in het groen.

Figuur 7: ambitiethema zwerfafval in het groen

Ambitiethema gazon				
A ⁺	A	B	C	D
				
				
				
				
				
Het gazon heeft geen beschadigingen en heeft geen kale plekken. De rand is volledig zichtbaar en er zijn geen oneffenheden.	Het gazon heeft weinig beschadigingen en kale plekken. De rand is goed zichtbaar en er zijn weinig oneffenheden.	Het gazon heeft hier en daar beschadigingen en kale plekken. De rand is redelijk zichtbaar en er zijn hier en daar oneffenheden.	Het gazon heeft redelijk veel beschadigingen en kale plekken. De rand is nauwelijks zichtbaar en er zijn redelijk veel oneffenheden.	Het gazon heeft veel beschadigingen en kale plekken. De rand is niet zichtbaar en er zijn veel oneffenheden.

Figuur 8: ambitiethema gazon

Op basis van de indeling van de gebiedsfuncties (*centrum, woonkernen etc*) heeft de gemeente Meerssen de gegevens van het groen aangeleverd vanuit het systeem Obsurv. De aangeleverde gegevens zijn onderverdeeld naar de gebiedsfuncties en ingedeeld in beheergroepen. Dit zijn de oppervlaktes, aantallen, lengtes van het groen. Zie figuur 9 voor de totaal hoeveelheden van Meerssen.

Beheergroepen	Hoeveelheid	Eenheid
Bodembedekkers	1,63	hectare
(Sier-)heesters	3,32	hectare
(Botanische-)rozen	0,14	hectare
Bosplantsoen / singels	10,44	hectare
Bos (cultuur- en natuurbos)	35,42	hectare
Vaste planten	0,37	hectare
Boom	6.462	stuks
Haag	19,85	kilometer
Blokhaag	0,40	hectare
Gazon	17,09	hectare
Grasland	5,72	hectare
Ruw gras	6,69	hectare
Ruw gras in buffer/greppel e.d.	0,26	hectare
Wegbermen	52,73	hectare
Verharding*	-	-
Begrazen	3,40	hectare
Onderhoud sportvelden	7,70	hectare
Water/vijverpartij	2,86	hectare

Figuur 9: areaalgegevens gemeente Meerssen medio maart 2023 / Bron: Obsurv

Note *: verharding wordt in deze notitie buiten beschouwing gelaten, valt onder een andere afdeling/budget.

Kostenraming ambitievarianten

Om de kosten in beeld te krijgen die behoren bij de drie voorgestelde ambitievarianten uit figuur 4, is gebruik gemaakt van uitgerekende kengetallen die gekoppeld zijn aan de kwaliteitsniveaus van de verschillende beheergroepen. Deze kostenkengetallen zijn gebaseerd op het IMAG normenboek (tijdnormen voor aanleg en onderhoud van groenvoorzieningen, hoe lang duurt het om iets te onderhouden) en ervaringscijfers uit de markt.

Door de koppeling te maken tussen de kostenkengetallen en de hoeveelheden van de beheergroepen met kwaliteitsniveaus is het mogelijk om de beheerkosten uit te rekenen.

In onderstaande tabel (figuur 10) zijn de ramingen per ambitievariant weergegeven. Ter vergelijking is ook het huidige beheerbudget van de gemeente Meerssen vermeld.

Raming variant 1 +++	Raming variant 2 ++	Raming variant 3 +	Huidig budget +/-
1,8–2,1 mln euro	1,4–1,6 mln euro	1,1–1,3 mln euro	0,9 mln euro *

Figuur 10: Tabel beheerkosten afgerond per variant.

Note *: Openbaar groen €730.500 / onderhoud bermen €76.300,00 / beheer algemene begraafplaats €34.100,00 / sportvelden €81.000 voor onderhoud op gemiddeld C niveau. Geen structureel onderhoud wordt in deze variant uitgevoerd in bosplantsoen/singels, cultuur- en natuurbos, grasland, begrazing en water/vijverpartijen.

Deze ramingen bestaan uit uitsluitend uitvoeringskosten bedoeld voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte (m.u.v. onkruid op verhardingen) door marktpartijen en/of de eigen dienst. Deze raming voorziet dus niet in budgetten voor:

- kosten ten aanzien van vervanging, renovatie, aanleg van groen;

- VAT-kosten (voorbereiding, advies en toezichtkosten);
 - onkruid op en onderhoud van verhardingen;
 - kosten ten aanzien van bestrijding van ongedierte, burgerparticipatie en overige activiteiten.
- Aangezien het om grote hoeveelheden areaalgegevens gaat en de ervaring dat hier een bepaalde mate van onnauwkeurigheid in kan voorkomen, wordt geadviseerd om bij het vaststellen van de beheerbudgetten een onnauwkeurighedsfactor te hanteren met een bandbreedte van +15% en – 15% ten opzichte van de hierboven weergegeven beheerbudgetten en om jaarlijks de beheerbudgetten te actualiseren (areaal uitbreidingen) en te indexeren bij het opstellen van de exploitatiebegroting.

Opgesteld door:

bureau **VERBEEK**
landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp
Maastricht, 23-05-2023
Status: Definitief versie E

Separaat bijgevoegde bijlage:

- Kaartbeeld gebiedsfunctie + ambitievarianten, gemeente Meerssen.